

Samartintxok, mendian gora joian baten,
basajaunak ikusi ebazan solo baten, lanean-edo.

— *Zetan ete jiharduek?*^{dihardue}—esanda, urreratu eta
zelatan*egon zan.

— *Gari joten jiharduek!*^{dihardue} *Eta, zelako gari piloak!* —inoan—
Baserritarrak baino aurreratuago bizi dōzak^{dira} *honeek!*
Ogia jaten jōek^{daba} *honeek!*

Eta eureka ziri-zara*gehiago hurreraturik

— *Emongo deustazuek gari garau batzuk?* —esan
eutsen, berak gero bere soloan ereiteko asmoz.

Baina basajaunak alkarri begiraturik

entzungor*egin eutsoen... Zera emon!

— *Ez, ba* —inoan berekautan*Samartintxok—
zelan edo halan lortu egin behar jōat!

Eta... *DRAK!* Bat batean otu*jakon burutasun*on bat. Eta
hauxe esan eutsen:

— *Postura egiten deustuet*

gari pilo horren ganetik salto egin baietz!

— *Ja, ja, ja!* —barre egin eutsoen basajaunak.

Baina, biharamonean, Samartintxo

aitaren oinetako handiak jantzita etorri jaken.

— *Ja, ja, ja!* —barre ostera ere, basajaunak—

Oinetako astun horreekaz salto egin, zeri? Ja, ja, ja!

— *Baaat, biii... eta HIRU!*

Han doa gure mutila, zirrin-zarran, "abiadan"*
Salto, eta... *BLAUSTA!* Garitzara!

— *Ja, ja, ja! Jo, jo, jo! Ju, ju, ju!*

gari lapurretan

Barrearen barrez ito beharrean, basajaunak.

Samartintxok, burua makurturik,

alde egin eban handik. Astiro joian,

astiro-astiro, tirrin-tarran*...

aitaren oinetako handiak... gari alez beteta eroiezalako!

Basajaunak geroago ere

— *Ja, ja, ja!* —barreka inarduen.

Halako baten,

— *Arraio!* —esan eban euretari batek

Samartintxok sartutako ziriak*konturaturik—

Garia ostu jeuskuk^{dauku} *honek!*

Eta arrapalada*baten urten eben danak Samartintxo-ren atzetik.

Samartintxo pago*harro baten barruan sartu zan

eta han egoan isil isilik eta geldi...

Basajaunak inguruan bila ta bila... Alperrik!

— *Goāzak,*^{goazen} *goazak hemendik!* —esanda,

eskuetan eukan harrizko haizkorea jaurti eban, amorruez, batek.

Haizkora hori, *DZART!* Samartintxo egoan arbolea jo eban.

Samartintxo isilik eta geldi...

— *Guzurrak urtengo*jeutsek*^{dautso} *horri!* —esan eban beste batek—

Garia noiz erein ez jakik-eta!^{daki}

— *Ja, ja, ja!* *Errezoia!* *Ez jakik...*^{daki}

— *Ez jakik, eta jakin ere ez jōk jakingo, gure lapurrak!*

Eta pozarren, kantaka hasi ziran

"Orri irtete, arto ereite;

Orri erorte, gari ereite.

Lan Lorenzo, ta arbi ereite."

Samartintxo arbola enborretik entzun egin eban...

eta kantuak inoana gogoan hartu.

Samartintxo-ren bitartez

etorri zan garia Euskalerrira,

gure aurretikoak inoenez.

* jiharduek (jardun) = zerbait egiten ibili
* zelatan egon = acechar
* ziri-zara = disimuladamente, suavemente

* entzungor egin = hacerse uno el sueco
* berekautan = bere kolkorako, para sí mismo
* otu = ocurrírsele

* burutasuna = idea
* zirrin-zarran = arrastrar los pies

* abiada = velocidad
* tirrin-tarran = bamboleando

* ziria sartu = iruzur egin, engañar
* arrapalada = a carrera veloz, precipitadamente

* pagoa = haya
* guzurrak urten = salir fallidas las esperanzas